

ELŐFIZETESI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes számúra 4 fillér.

MEGJELENÉSEK ÉRTÉKESZÉSE:
pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági körgyűlés
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓNYIVAL
Városi könyvnyomda-vállalat
irodájában.

Íde küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMŰVELŐDÉSI ÉS KOZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. * Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Városunk főispánja.

Debreczen sz. kir. város és Hajdú vármegye főispáni széke még mindég nincs betöltve. Nem lehetetlen azonban, hogy mire lapunk kikerül a gép alól, a hivatalos lap is meghozza főispánunk kinevezését. Kíváncsian várjuk mindannyian kormányunk elhatározását, még lévén már eleve győződve, hogy a kinevezendő új főispán személyében városunk és vármegyénk a közügyek hatalmas munkását és közigazgatásunk kitünő ismerőjét fogjuk megtalálni.

Amint halljuk, a kormány nem idegenkedik azon eszme megvalósításától, hogy a jövőben úgy Debreczen sz. kir. város, mint Hajdú vármegye külön főispánt kapjon. Illetékes helyről arról értesültünk, hogy a terv megvalósulása közelebb áll, mintsem gondolnánk. Valószínű tehát, hogy ha most azonnal nem is, de a közel jövőben külön főispánunk lesz, aki munkakedvét, szellemi erejét, jóakarátát és egyéni súlyát városunk érdekében érvényre juttathatja.

A terv nem új. Ugyanez történt Baranya vármegyében, hol Pécs sz. kir. város külön főispánt kapott. Már pedig Debreczen sokkal nagyobb város és könnyű szerrel megokolható azon terv megvalósítása, hogy külön főispánt kapjon élére, aki egész tevékenységét a város szellemi és anyagi ügyeinek szentelhesse.

Ha a terv megvalósulna, mi természetesebb mint az, hogy városunkból kerüljön ki az új főispán személye. Teljesen idegen, a mi érdekeinket nem ismerő, az emberekkel és viszonyokkal ismeretlen férfi, bírjon bár a legkiválóbb szellemi képességekkel, nem végezhet üdvös munkát, míg ellenben egy olyan férfi, aki itt él köztünk, aki szívén viseli, elsőrangú gondjai közé számítja városunk haladását, mindenesetre kiépítheti ama nagy műveket, melyeknek alapjait Debreczen sz. kir. város nagylelkű és a haladás követéseit megértő bizottsági közgyűlése már lerakott. De miért is fordulnánk mi idegen erőkhöz, miért kellene talán egy kevesek által ismert főispánt bevezetni a mi ügyeink ismeretébe, vágyaink teljesítésének munkájába, mikor nálunk is vannak elegendő, kik becsületes munkájukkal, nemes ambíciójukkal és a köz iránti meleg szeretetükkel üdvösen vezetnek haladásunkat. Mert ismételtül mondjuk, hogy csak egy olyan főispán munkálkodhat velünk és köztünk hasznosan, áldásosan és ami tö, a béke és kölcsönös megértés jegyében, aki ismer bennünket, szeretettel akarja pótolni fogyatkozásainkat és teljesen tisztában van azzal a helyzettel, melyben mi élünk, mozognak és vagyonk. Halom-számra fekszenek közgyűlésünk előtt a legelőtreválóbb alkotások javaslatai. A haladás szelleme eszméket dobott fel színrre, melyeket nem szabad kicsinyes okokból mellőzni, meghalni engedni, hanem istápolnunk kell, kiépítenünk, mert mindmegannyi polgárságunk jólétét, haladásunkat, közegészségügyünket, közigazgatásunk gyorsabb menését

czélozza és a modern haladás biztosítókat zárja magába. Erős kezekre, igazaságos elméire, tisztán látó szemekre, világos fejre és akaratumat megértő, anyagi viszonyainkat nemcsak alaposan ismerő, de azokkal számolni is tudó egyénekre van szükségünk. Az új főispántól sokat vár városunk, de mindezekfelett azt óhajtja, hogy lelke forrjon össze a város egyetemének szívével és ne akarjon egyebet munkálni, építeni: mint városunk szellemi és anyagi erősödését és az egyesítő, egy akaratumat összeolvadó munka vezetését.

És ha az ujonnan kinevezendő főispán megérti a mi törekvéseinknek tisztaságát, ha törvényhatósági bizottságunk az országos politikai kérdésekből eredhető vitáknak kevesebb alkalmat nyújt, ha egy okos, körültekintő városi politikanak veti meg alapját, ha tiszteletben tartja a vélemény és szólásszabadságot, ha meddő purparlék helyett eszméket dob a közgyűlés színe elé, ha a nemes szándékot, az önzetlenséget barátban és ellenségben elismeri és tiszteli, ha bizottsági közgyűlésünk tagjai a lényegben keresik a megoldást és nem a szórszálhasogató vitákban, — rövid idő múlva közügyeink vezetésének egy ideális képét festheti meg.

Nyilvánvaló mindnyájunk előtt, hogy városunk polgármestere, tanácsa és tisztikara fíradhatatlanul, nemes akaratérvel dolgozik a város haladásán. A kinevezendő új főispán tehát oly munkakörbe lép, melynek minden egyes tagja első, törvényűl ismeri hivatali kötelességének hűséges és pontos teljesítését. Miután pedig a béke napjai immár beköszöntöttek, minden vonalon megkezdődik az ideig-óráig megbénított tevékenység, elszállván lelktükből a boru, mellyel veszélybe jutott alkotmányunk. Aggódo félelem borította az igaz hazafi szívet.

Fel tehát a munkára és mi a munka jegyében már előre is szeretettel üdvözljük azt a férfit, aki a kormány előterjesztésére a városunk élére fog állítani a király bizalma.

A külön főispán.

A „Debreczeni Ujság” mai száma tudatja, hogy most már bevégzett dolog Hajdú megye és Debreczenre néve is a főispán kérdés.

Egy főispánja leend a két törvényhatóságnak — s az Weszprémy Zoltán.

Én ezt egészen valószínűnek tartom.

Nem vagyok, — nem lehetek feszélyezve tehát semmi képen most már abban, hogy hozzászóljak ahoz a kérdéshez, amelyet id. Komlóssy Arthur ur oly érdeklődve tárgyal. — És hozzászólok úgy, hogy ezzel nem akarom érinteni a kinevezendő Weszprémy Zoltán urat, akinek egyéniségéről más a véleményem, különben is, amint nagy általa-

nosságban a főispánokról vétekednem kell, — s Komlóssy urat sem granulásem azzal, hogy magánérdek készítette a kérdés tárgyalására.

Hiszán a főispán állással s azzal foglalkozom, kell-é Debreceennek egyáltalán főispán?

Erre a kérdésre feleletem egész határozottsággal az, hogy nem kell — Nem kell sem mint Hajón városmagyával közös főispán, sem mint külön egyedül, csak Debrecezen területére kinevezett főispán.

Ezen állításom vagy véleményem indokolásul hivatkozom első sorban a törvényhatósági joggal felruházott városok polgármestereinek épen itt városunkban 1903 május 18-án tartott értekezletének tárgyalására s megállapodására.

Az értekezlet jegyzőkönyv 26-ik száma azt tartalmazza, hogy Heintz Hugo — akkor még szabadelvű párti országos képviselő — indítványához képest „a főispáni intézménynek, mint a kormány akarata s felügyeleti joga közvetítőjének a törvényhatóságnál beszüntetését öhajlandónak tartja”.

A Heintz Hugo indítványában pedig — s a tárgyalás folyamán azon indokolás alakult ki, hogy főispán sem a megyék, sem különösen a városok élére nem kell, mert a miniszteriumok s városok között a közvetlen érintkezés a kívánatos, sőt feltétlenül szükséges, mináin, ez a közvetlen érintkezés adja meg azt a bizalmas jelleget és lesz az az erős kapcsolat, amely országos érdekből szükséges... így érhető el, hogy a miniszteriumok a városok őhságyról, szükségletéről, bajairól, hiányairól teljesen megbihiható és hi információkat nyerhessenek... „az érintkezésnek bármely más formáját, bármely állami hivatal vagy hatóság által közvetítését kizárni öhajja”.

Amikor a mi bizottsági közgyűléseinkön a polgármesterei értekezlet eme megállapodása tárgyalatott, azt akkor azért sem fogadtuk el, mert a mi új főispánunk sok képességet s készséget mutatott arra, hogy közvetítővel könnyebben, eredményesebben vihetjük előre városi érdekeinket s e feltevéseinkben nem is csaldódtunk addig, míg az a kormány uralkodott, mely őt kinevezte. — amikor pedig az bekövetkezett, rákellett jónánk, hogy a polgármesterei értekezletnek van teljes igazs.

Egyebekre is rájöttünk akkor, s rá jöhet mindenki, aki ítélte, a bíráló, gondolkodó elmével taglalta a lefolyt eseményeket.

Csak nézzünk végig emez eseményeken, azok indokolni fognak mindent. Elő jönek kimosnyas s bosszantó indokok is, de súlyosak indok is.

Először is: hónapokon át volt is, nem is főispánunk. — Ö sem akart érintkezni hivatalosan a darabont kormányval, — általa nem sörgethettünk, nem informálhattunk semmit oda fent. Háta mögött, tudta, hire nélkül még akkor sem teheté volna a városi tanács, ha különben tenri akarta volna. Közébb, egyedül a villamos ügyben történt sürgetés.

Másodszor: midőn december végén bekövetkezett főispánunk felmentése, az a felmentés még melyekben bele súlyoztatott abba a kályuba, melyben akkor már benne voltunk. A törvényhatósági bizottságba jönnem választott 47 tagot igazolni nem lehetett, a főispán nem svezethetett ki igazoló választmányi elnökök s 9 tagot, a közigazgatási bizottsági albizottsági is — már tudnifélik azok, melyek főispáni kinevezésnél egyszerűtetők ki, illetve egyszerűben azzal alakulnak — nem alakulhattak meg, a gyámügyi felelősének például 4 hónap óta hevernek szüntelenlenül.

A Kovács Gusztáv jan. 21-iki eseteiről is sok indokot lehet kialakítani. — mennyi bajt szült az s mennyi gyalázhatóságot, — de csak azt említem fel, hogy az is főispáni fogadtatás volt — s a fogadtatás rendszerint sok bajjal, idővesztéssel jár.

Negyedik helyen: koppeljük magunkat abba az állapothoz, hogy már itt van, bekötve van a főispán.

Ez rendszerint egy idegen ur, aki nem ismeri annak a törvényhatóságnak — főleg városnak — az érdekeit, ahova kineveztetik. Rendszerint nem is nagyon tördök vele, mert hiszen nem is ködsédsége, hiszen ő a kormányt képviseli. Rendszerint csak üres aratóban, unalomból foglalkozik a helyi ügyekkel s mert rendszerint ő volna a vezető elnök, a törvényhatóságnak varna kell amaz unalom ható drakra hónapokon át sbb.

Mindez így van, akár egy törvényhatóságban, akár két törvényhatóságban unatkozik a főispán. Természetesen kivételek vannak s kivétel lesz Wasspremy Zoltán is, aki megszokta s munkát s aktról bizony hiszem, hogy városi ügyek, érdekek előrelvitelében erős segítő társa, sőt vezető lesz a Tansékuk.

Mi volna jó tehát?

Az sem volna jó, hogy két főispán legyen egy városban, — kettőn itt még kevesebbre értenék, hogysem inkább megbiztatásunk sok kérdést. Előbbitőlnek igen sok esetben mindkettőt, kanapé kérdések támadnának, zavarta hoznak méltóságunkkal a közönséget.

Egyedül az volna tehát jó, amit s polgármesterei értekezlet öbnit: *külön városi törvény megalkotása s abban a polgármesterei állásnak megfelelő kialakítása, de amióh én itt nem beszéllek.* Legjobb jó, Komlóssy Arthur ur érdeklődésére figyelmébe ajánlom azt, hogy nem-ö díszesebb dolog volna az, ha Debrecezen város polgármestere — az állásnak, akár a már hat évez állandóságával, akár még nagyobb állandóságával tekintélyével vinné előre azokat a városi ügyeket, melyeket elővgre is jobban ismer, mint a legutóbb két évenként változó s idegen főispán s melyek őt egyedül is jobban érdeklík. Bizonyán sokkal több elismerést érdemel ki Komlóssy Arthur ur, ha ezen irányban buzgólkodik.

Amely irányban most mozog s saját közleményes szerint, aligha érhet el eredményt. Mert hiszen az 1886. évi XXI. t. cz. 63. § a nem engedti, hogy 70-nél több főispán legyen s ez a szám meglehetősen ki volt merítve s azzal, hogy most s külön főispáni állás lett rendszeresítve, — bizonyára betelt a 70 létszám. Igaz, hogy ezen még lehetne segíteni, akár egy is, hogy más kisebb törvényhatóságok egy főispán alá helyastessenek, de ez az experimentálás nem sokat ér, inkább árt, mint használ s az országos ködségtetések is oda kellene idomulnia, ami szintén nem elony, nem lévén kívánatos, hogy a sincorai állások csaportársa miatt szégyen országunk még inkább meg legyen terhelve addóval.

Telhat az új városi törvényért küzdünk!

Debrecezen, 1906 május 4.

Nánási.

Megoldandó kérdések.

Az ádátlan politikai viszonyok, melyek alkotmányunk erős várat döngözték, kifáttással voltak a közigyeg vezetése ir. Megkezdett, vagy jól előkészített munkák akadnak meg, de az alkotni végre kerékből kihullottak az ezen alkotások megvalósításának eszközeit, kizárták ezt a tartha-

tatlan állapotot valamennyien, érezték városunk közügyei is, melyek pedig ugyancsak istápolásra szorulnak.

Most azonban elérkezett a munka, a békés foglalkozás ideje. Örömmel láthatja minden elfoglaltan ember, hogy az elejét foalak fel vannak véve. Újhadit látunk mindenfelé, így városunk is visszanyerjén kedvét, megtalálva tevékenységének körét, lázasan igyekszik megoldani a réá várakozó feladatokat.

Egyik legszebb alkotásunk lesz kétségkívül a *vízvezelék és csatornahálózat* kiépítése. Közegészségi szempontból ítsáve meg ezen tervezett alkotást, már most elmondhatjuk, hogy az nagy befolyással lesz közegészségünk javítására és a halálóási arány csökkentésére amellet, hogy ezen művek kiépítésével egy egész sereg apróbb-nagyobb kérdés is meg lesz oldva.

Éppen azért nem is kételkedünk abban, hogy közgyűlésünk egyeteme azzal a szeretettel és igazsággal fog foglalkozni ezen ügygyel, melynek költségeit immár meg is szavazta, melyet egy ilyen fontos alkotás megérdemel. Tudjuk, hogy nagy áldozatokba kerülnek ezen alkotások, de elvégre is a város önmaga iránt való kötelességet teljesít, midőn önmagának és polgárainak egészségét és életét védelmezi. Az alkotás sikerére már minden elő van készítve; műszaki tekintélyek biztosítottak bennünk a víznek nemcsak bőségéről, hanem annak jószágáról, élvezhetőségéről is. Pénzünk is van a művek kiépítésére, így tehát minden nagyobb aggodalom nélkül nézhetünk azon munkák elé, melyeknek keresztül vitele nemcsak közegészséggyi viszonyainkra lesz áldásos befolyással, hanem egy hatalmas lépéssel visz bennünket azon városok mellé, melyek ezen nagy feladatot polgáraink érdekében már régebben elvégezték.

Itt van továbbá a *Hortobágy* hasznosításának kérdése, mely elől kitérni nem lehet és nem szabad, éppen városunk háztartásának érdekében. Egy óriási birodalom nyugszik ósállapotában kinasználatlanul akkor, midőn háztartásunk egyensúlyát csakis községyi adó kivetésével tudjuk megtartani Ezt látva és a viszonyokat mérlegelve nem szabad ellent mondanunk e nagy kérdés megoldásának. Ma már az egész ország azon tündök, hogy valami hasznos újhadst hozzon be az alföldi gazdálkodás eddig kővetett rendszerébe. Az *Országos magyar gazdaságyi egyesület* is foglalkozik ezen nagy horderejű kérdéssel és lapunk szerkesztőségéhez legnevesebb nemzetgazdánk intézinek kéréseket ezen ügyben.

Hogyan, mi módon és mily eszközökkel történjék a délibábos puszta hasznosítása: az a jövő kérdése. Ennek utját majd megtalálják azok, akik városunk élén állanak és sem jobbra, sem balra nem tekintve igazsággal, okos körültekintéssel, a különböző érdekek éleinek sima lecsiszolásával népszerűvé fogják tenni a városra nézve hasznos eszme keresztülvitelét.

Előtünk áll a *vilamos világyítás kérdése*, mely már meg is valósult volna, ha a folytonos felebbesések nem állának útját a régen megkezdett alapvető munkának. Azt hisszük azonban, hogy rövid idő múlva végleg befejeződnék a felebbesések és városunk villamos művének kiépítésével újolag be fogja bizonyítani, hogy a haladás útján egy nagy lépést tett előre.

Megoldásra vár a *temetők reuadásének kérdése* is, mely szintén nem csekély áldozatot kér a várostól, az ügy egyébiránt oly kezében van, melyek kellő körültekintéssel fogják azt megoldani.

Nem tagadjuk, hogy szeretnénk városunkban látni kultúrpalotát, mert e tekintetben valljuk be őszintén,

hogy nagyon elmaradtunk a többi nagyobb városoktól. Egy nagy város műveltségének, irodalmi és művészi életének — mosolyogjon bár meg bárki is mondasunk felett — hatalmas és biztos fokmérője: egy kultúrpalota, mely othton ad a múltak emlékeinek, a jelen irodalmi törekvéseinek, a művészetek alkotásainak. Nálunk ide-oda vándorolnak ezek, hajlékot keresve, sokszor nem találva. Éppen azért ne várjunk ezen kultúrpalota építésével addig, míg az állam százezer koronás alapítványja tíz évi részletekben befolyik, hanem városunk kulturális intézetei és ezek ideális lelke vezetői indítsanak mozgalmat arra nézve, hogy mielőbb megtalálják az irodalom és a szépművészet az ő állandó oththonukat.

Mi nem a czifra falakat akarjuk látni, nem az a czélunk első sorban, hogy az építendő kultúrpalota oszlopok csarnokába gyönyörködjék városunk közönsége, hanem azért óhajtjuk a kultúrpalota felépítését, mert az a reménységünk, hogy ezzel *műveltségünk erejét* egy békés, állandó oththonba tereljük, neveljük, és elérjük azt a *magasabb irodalmi, művészi és lársadalmi szellemet*, mely jobbá teszi az embereket, nemesít, lelket finomít és a szívet az eszmények szeretetével tölti el.

A *városház újáépítése, vagy felemelése egy második emelettel*, valamint ennek berendezése, a különböző szerzetés levő hivatalok központosítása szintén kerestülviendő, de radikálisan és nem oly boldogtalan módon, mint ahogy a kibővítés 1898-ban történt. Eltemett pénz az örök, ami létrehozta a mi mostani székházunkat. A takarékoskodás látszata megboszta magát amellet, hogy a kivitelt minden kritikán aluli volt.

Nem is említve ez alkalommal a *nagyerdő rendezését, új nyaralók, esetleg nyári színház* építését, ezekből is láthatjuk, hogy az előtünk fekvő munkamezőre tengersokanyag van elhelyezve, várva az alkotás megkezdését. A kedvező jelekből ítélve és napról-napra látva a városi tanács szervező, alkotni vágyó, becsületes munkáját, nincs okunk kételkedni, hogy az összehordott anyagból nemcsakára felépül a kultur, alkotások egész serege.

Koncz Ákos.

Léglőhiány.

„A város” részére írta: Forster Géza földbírtokos, az OMGE. igazgatója.

Mióta az Alföldet a kívánatosnál nagyobb mérvben kiszáritották, azóta nemcsak a természetes rétek, de a természetes léglől terjedelme is ropanttal megfogyott. Ez magával hozta a takarmányhiányt, amelynek következménye volt a marhaállomány megcsappadása. Takarmány és léglől nélkül nem lehet trágyát produkálni, ha pedig nincs trágya, nincs termés. — Ez a helyzet ma az alföldön, tehát kell beszélnünk arról is, hogy miként lehetne a léglőlhiányt segíteni.

A mai viszonyok között az Alföldön mesterséges rétek vagy léglől készítése csak drága kísérlet lehet. Ha véletlenül nedves időjárású évek következnek be, sikerülni fognak a rétet vagy léglől alakítások, de ha száraz évek következnek be, akkor a nagy költségű berendezések teljesen kárba vesznek és kedvüket veszik a kísérletezőknek. — Addig, míg az öntözés kérdése általánosságban meg nem lesz oldva, nemkülönben a befásítások nagyobb terjedelmet nem vesznek, addig nézetem szerint léglől alakításáról ily vidékeken alig lehet szó, mert öntözés nélkül sem rétet alakítani, sem léglől fenntartani biztosan nem lehet, amint

kitűnik ez Debreczen városának ez irányú tanulmányából is, midőn a Hortobágy pusztának egy részét öntözésre öhajlják berendezni, hogy biztos legelőt léteztethessenek állattalományaik részére, a Hortobágy nagyobb részét az állattenyésztéstől el akarják vonni, s mezőgazdasági célokra fordítani és csak azt a részet fogják legelőnek megtartani, amely részt öntözni képesek lesznek.

Amint már fentebb az öntözési leírásban említém, lehetne a legelők kérdést némileg javítani azzal is, ha a nagyobb területek a téli eszpadék vízzelki megtöltetésének, vagyis azok elfogattatásának és amint a nyár folyamán a légköri párapárolás folytán a víz lassan lepadna, azonképen az llymódon öntözött területek kiszáradó részei némi legelőt nyújtanának a száraz időszak alatt is. De az ily berendezkedés bizonytalan, erre állattenyésztést alapítani nem lehet.

Vasárnap azonban egy tekintetet Magyarország térképére, s mit fogunk látni? Országunk keleti, déli és részben déli szélén óriási erdő és legelő területeket látunk a térképen berajzolva. A mult időkben főként az erdélyi részeken ezen óriási erdő és legelő területek ki is voltak használva, vagy legalább is részben ki voltak használva és pedig egy nomád gazdálkodás révén; ugyanis az erdélyi marhatartók és a román birtokosok között bizonyos közös gazdálkodási létezett és oly módon rendezkedtek be, hogy azon nagy jutalékok és szarvasmarha gyűkek, amelyek nyáron az Erdély u. n. havasain megkereshették élendüket, ezen nyájakat és gyűkeket ősszel folytonos legeltetések között lehasították a Dobrudzsába, ahol a zombékok, nádasok között kitelelték és tavasszal ismét folytonos legeltetésre követték visszatértek az erdélyi havasokba. — Hy módon lehetőségek volt óriási marhatalományokat tartatani, ebből azonban az erdélyi mezőgazdaságnak vajmi kevés haszna volt, mert azon tömörkedt marháktól származó trágya teljesen elveszett. — Hasznosíthatók volna ugyan a havasi legelők és rétek javítására, de annak szükségét abban az időben nem óraték. — Mióta azonban az állattenyésztésügyi törvények folytán ezen nomád marhatartás megszűnt, az erdélyi havasok kihasználása is a minimumra redukálódott. Az erdélyi községek legnagyobb része a folyamokon partján épült fel és havasi illatosságokat nagyon kis mértékben használtak ki; pedig sok száz négyszögkilo méterre terjedő területek vannak ott, amelyek a legjobb szénát és legjobb legelőt nyújtanak.

Nem lehet azt mondani, hogy ezek a területek gazdátlan területek, de azt bármán rájuk lehet mondani, hogy ezen területek ki nem használó területek. — Nos hát, létező-felső dolog az, hogy a mai fejlett közlekedési viszonyok között miként lehetne ezen két dologt összeegyeztetni, t. i. az Alföldi legelő hiányát és az erdélyi havasok legelőbőségét. — Az előbbi gond nagy nehézségekkel annyit takarmányt tud termelni, hogy állatait télen át kitartassa, annyit azonban már nehezebben tud előállítani, hogy a marháinak eltartására szükséges takarmányt istállóba cseljára szintén előállítsa. — A nagy alföldi városoknak tehát azt kellene tenniük, hogy az erdélyi havasokban bereljenek legelőterületeket, s amint a tavasz közelebb rájuk felesleges, nem hasznos, szükséges állattalományukat vasútra, vasúttal az Erdélybe, a veyek ki az ott borbó vatt havasi legelőkre. — Kötés hasznos szarvasmarha előbbi. — Hasznuk lesz az erdélyi községeknek is ezeken területekből, amelyek ma kihasználatlanul hevernek, és hasznuk lesz az alföldi községeknek is, mert nem kell annyit terelőket elővenniök bizonytalan takarmánytermelésre. — Ha az erdélyi birtokosok ki

tudtak volna alföldi magyar testvéreikkel is és ezen fontos kérdést, amely az alföldi marhatartást megkönnyítendő, közös erővel megoldhatnák.

Az ősa beültával, midőn a havasi legelőkről a marhák lezabáltságára szükségessé válték, nem volna szükséges minden marhát visszazállítani oda, ahonnet kiindultak, mert hisz esetleg azon marhák egy része nyi is eladható tetetnek. — Lehetne tehát a havasról lehasítás alkalmával nagy szarvasmarha árvoréseket tartani már az erdélyi részeken, ahonnet azután a felesleges állományt új rendelkezési helyre lehetne egyenesen. — Ezt által költségekimélté szarvasmarha, mert nem kellene azt az állapotot esetleg kétszer is vasútra rakni, hogy a fogyasztási piacra eljérjen.

Hogy ezen evenkénti áttelepítésekhez a hazai vasutak jókaratát is meg kell nyerni, az magától értetődik, de hisz a kormányknak van befolyása a tarifakérdésre, tehát jókaratától ezen kérdés minden nagyobb nehézség nélkül llymódon megoldhatóvá lenne.

De ezen megoldás mellett még más czél is el lehetne érni. — A Magyar Alföldről az erdélyi havasokra kihajtott marháktól származó tekintélyes mennyiségű trágya, hogy teljesen kárba ne vesszen, a havasokon okszerű havasi gazdálkodást kellene tűzni. — A berbevelt területek egy részét réteknak lehetne meghagyni és a felszaporodó nagy mennyiségű trágyával azokat bőven erőben tartani lehetne. — Az így nyert szena egy része felhasználható volna a havasi legelőknek ideje alatt utcaián fellépő zord időszakokban, de nagy része el is volna szállítható az Alföldre és ily módon az ottani takarmányhiányra is segítve lenne, és az alföldi talajból kivett erő nem maradna teljesen az erdélyi havasok között, hanem egy része visszaadnák az alföldi talajnak.

A mentő-egyesületből

A mentő-egyesület huszonötös bizottsága esztendőnkön delután ül össze a városban, hogy a fontos emberbarát intézmény ügyében az eddig kifejtett működéséről beszámoljon.

Az ily előterjesztett jelentésből kitűnik, hogy Debreczen községének a magánvá tette ezen éveti szükségét képező intézménynek eszméjét a nagyra tekintve, hogy most már minthán a megvalósulás stádiumába jut a mentő-egyesület gyűre.

Az ülésről részletes tudósításunk a következő.

Jelen voltak Körner Adólf előnök Kivall dr. Burger Péter, Publik Ernő, dr. Tádós János, dr. Derekszás István, Haher Bertalan, Bozsnay István, Hékosy László, Tóth Péla.

Burger Péter dr. felolvasta az általa esztendőről szájó jelentést. E szerint a mentőegyesület szervezéséről igen szép eredményt mutathat fel. Alapító tagokul 36-an jelentkeztek. Az első javára mintegy 8000 korona folyt be.

A pertől tagok száma 118. A jelentés végén javaslatot terjeszt a bizottság elé, hogy a mentőegylet megalakulásának jelentéséről ki.

Körner Adólf a jelentést kért tudomással venni.

Bekesy László javaslatot terjeszt elé, amely szerint az általa gyűlése kezelték el a tárgysorozatát. Szerinte ez fontos, mert számonkés beszámolóinnak a nagy nyilván, de nagy részben elhatárolások.

A bizottság elhatározta, hogy a megalakuló gyűlést a fővárat közlekedés után két órával kell megtartja. Illetve összejárja.

Tüdős János dr. kijelenti, hogy az alakuló gyűlésen a mentőegyesület elnököl a főispánt kell megválasztani. A gyűlésen esetleg Körner Adolf elnökölne. Letárgyalják az alapszabályokat és megállapítják az egyesület működésének idejét.

Burger Péter indítványozza, hogy a leendő főispánt kérjék fel az alakuló ülés összehívására.

Hosszabb vita után a bizottság kimondta, hogy az alakuló gyűlést tartják meg. A 25-ös bizottság jelentést terjeszt elő. Megválasztják az elnököt, a tisztikart megalakítják, az alapszabályokat tárgyalják s az alakulást kimondják.

A bizottság ezután kijelölte azokat, akikből az alakuló közgyűlésen a mentő-egyesület tisztikarát megválasztják. Figyelemmel volt a bizottság arra is, hogy az illető személyek a tisztség elvállalását vissza ne utasítsák.

Ezért olyan egynégyeseket fog az alakuló közgyűlésnek javasolni, akik e humánus egyesületnek az ügyét a kezdetől fogva szeretettel fölkarolták.

Az ülés ezzel véget ért.

Debreczen sz. kir. város kebelében létező nemesek összeírása 1847-ből.

(Folytatás.)

Péterfia-utca: Arany József, Bányai Ferenczné, Bartsa Mária, Baranyi György, Besenyei Kis György, Bikfalvi Marháts Bálintné, Bikfalvi M. Mihály, Barta István, Bartsai István, Árvai György, Bermai Károly, Balogh István, Balogh Ferenc, Boldog János, Beregszászy Pál, Berecz János, Császár Mihályné, Csonka Borbély Dániel, Cseke Sándor, Dul Mihály, id. Barcza János, Barcza Mihály, Dalmi József, Dalmi István, Dalmi Károly, Dancs Miklós, Beke József, Bartsa István, Bujdosó Sámuel, Bihari Mihály, Eröss Sándor, Erdei József, Erosi Dánielné, Ethei Lajos, Etsedi Csapó Lajos, id. Fényes József, Fényes Jánosné, Fülöp István, Fülöp Gáspár, Fülöp János, Fülöp Dániel, Farkas János, Gűgyei Péter, Gyórfi János, Garbóczy Sámuel, Hajdu István, Harsányi István, Harsányi János, öz. Huszti Jánosné, Haraszti János, Hevesi András, Hoffman Ignáczné, Hoffer Zsuzsánna, Jáнки József, Jáнки Sámuel, Jenéi Zsuzsánna, János Sándor, Jánosi Károly, Illési János, Kis Sándor, Kis-Pál Márton, Kovács Ferenc, Kovács István, Kovács József, Kis Bálint, Kula István, Kállai Lajos, Kerekes János, Kondor Antalné, Konti árvák, Konti Sámuelné, Kallós Mózes, ifj. Konti Sámuel, Keresztesi Pál, Kis János, Kozma János, Kovács György, Kovács István, id. Kis Bálint, Kántor István, Keszei József, Kenéz Konyari Gábor, Kollner Illésné, Konyári Ferenc, Kapotsi István, Koszik Mihály, Kapros István, Láposi Györgyné, Láposi Lajos, Lenárt János, Lengyel József, Márton József, Mihályi Lajos, Némethi Sámuel, id. Nagy Mihály, ifj. Nagy Mihály, Nádudvary Kis György, Nagy István, id. Pap István, ifj. Pap István, Péczeli József, Pukai Horváth János, Szabó Jánosné, Somosi Istvánné, öreg Szikszay András, ifj. Szikszay András, Sarkadi Julia, Sütka Mihály, Szék József, Simonffy Károly, Sarkadi Szabó Ferenc, Papszász Ignác, Szónyi Lajos, Horváth László, öreg Szép László, ifj. Szép Miklós, Szép Pál, Szobi Szonta László, Simonfi Lajos, Somogyi Jánosné, B. Szántai János, ifj. Szigetközi Dániel, Szigetközi János, Tóbiás István, Tarozlai Tóth József, Telegdi K. Zsófia, id. Tóth Mihályné, Tóth Antal, Tóth Mihály, Trocsányi Károly, Ujlaki Papp Zsigmond, Ujlaki Papp József, Ujvári István, Zakán József, Zöld János, Vecsei József, Vad Istvánné, Vái Nagy András, Varga

Bálint, Bikfalvi Mártonné, Vásárhelyi Istvánné, Besenyei Kiss Bálint, Balázs Mihály, Nagy Bálint, Nagy Sándor, Nagy Ferenc.

Czepléd-utca: Arany János, Boldog János, Budaházi Samu, Budaházi Sándor, Balogh Péter, Boldogh Péter, Boldogh Mihály, Boldogh József, Bonkai Gábor, Somjai Boros István, Borsi József, Csapó János, Baranyi László, Debreczeni János, Derecskei József, Dömsödi György, Dömsödi Károly, Dömsödi Lajos, Élesréti Szikszay Pál, Fodor Bálint, Fodor Sándor, Fodor József, Fodor István, Fiók Sándor, Gőnyey Sándor, Gál József, Horváth József, Horváth Mihály, ifj. Horváth Mihály, Hatvani Gábor, Kelemen Jánosné, Kozma Imre, Kéki István, Kovács István, Kerek Istvánné, Kerek Károly, Keresztesi Mihály, Keresztesi András, Koos Sámuelné, Kozma János, Kozma Mihály, Kozma György, Kis Orbán Lajos, P. Kovács István, Kálmán György, Komáromi Antal, Komlósi László, Kaffka Károly, Koszta Sámuel, Makó István, Matkó Mihályné, Móré Mihály, Móré András, Móré Mihályné, Mártha Gábor, Nagy Dániel, Nagy Ferenc, Nagy József, Némethi József, Nagy Gáborné Nyöste András, Nyöste István, Nyöste Mihály, Kis Orbán István, Mihály István, Mihály Gábor, Mihály János, Onodi Péter, Ócsai János, Parti János, Parti Ferenc, Parti Mihály, Pinczés András, Plansmid Károly, Piskolti József, Péntek István, Péntek Bálint, Pándi Károly, Révész István, Révész János, Szilágyi Antal, Szabó Pál, Sárkán Pál, Sarkadi Ferencné, Sarkadi Józsefné, Sáska László, Pósalaki István, Sárvári Pál, Simonfi Gábor, Szalontai Istvánné, Szikszay Dániel, Szodorai Péter, Szodorai Elek, id. Szentgyörgyi Józsefné, Szentgyörgyi Elek, Szököcs István, dr. Tegze Imre, Jóna Mihály, Varjasi István, Vértesi Istvánné, Vértesi Sándor, Vas István, Varga István, id. Szigetközi Dániel, Némethi József, Némethi János, Némethi István, Bárla István, Asztalos Kónya Dániel, Asztalos Kónya István, Huszti István, Huszti Gábor, Huszti János, Knaud Pál, Fodor Dániel, Jakó István,

(Folyt. köv.)

Jövel szép természet.

Itt vagy tehát ismét te szép tavasz mosolygó arczoddal! Hosszas harcz után legyőzted a zord tél hidegét és csókadra leolvadt a földről a hó-köpeny. Eltűnt a fojtó köd, a szemet bántó sötétség s helyébe nap sugar melengeti a kihűlt földet. Hallik már a madárdal, az ibolya takarója alól kinyitja kis kelyhét a déli napsugárnak és illatával megtölti a levegőt. Az emberek is vidámabbak. A szántó-vető is tele tüdővel szívja a levegőt, melyet annyira nélkülözött a ködös napokban. Nemsokára furulyaszó is hallunk künn a Hortobágyon s pásztortűzek mellett folyik a mese eltűnt szép időkről az öreg számadó szájából. A lágas téreken gyermekek lapdázanak s kipírult arczaival örülnek a szév tavasznak, mely felszabadította őket a szoba levegőjéből. A fecske madár is megjött a dél partokról, felkereste elhagyott fészket, puha tollával kibéleli azt, hogy nyugodtan és boldogan élje abba szerelme napjait és felnevelhesse kicsinyeit, melyeknek életet nem idegenben ad, hanem uthon, ahol epedve, örömmel lesi az egész ház az ő visszatérélt.

Üdvözöllek én is téged szép tavasz! Jövedeledd az én szívemet is uj erővel tölti el. Mosolygásod

derül fakaszat a lelkemben, ébredésed engem is munkára serkent és vonára készlet.

Szép természet, hadd boruljak kebledre. Te vagy az élet, te vagy a feltámadás. Megtanítsz hinni, remélni és szeretni. Megtanítsz hinni az örök életben, megtanítsz arra, hogy a halál után is van élet, van feltámadás. Milyen elő a tél, te a felöltődés hófövére halottai lepedél, de a tavasz enyhe fuvallmára ifjan támadsz életre, virágra. Megtanítsz remélni abban, hogy e nagy világegyetemen az elmulasztásból új élet támad s a hervadás csak virágsz. Megtanítsz szeretni. Szeretni a legfőbb lény, ki a megszámlálhatatlan égi testeket bölcs kezével vezeti s a hóval takart föld szívéből tavaszkor ismét virágot fakaszt.

Jól esik ez a hit, ez a remény és szeretet a mi lelkünknek. Az első kéklya az élet viharában, a másik örömforrás hajtatban, a harmadik bús és vidám napjaink megszentelője. Erőt ad a hit, világosságot a remény, melegséget a szeretet. Az első véd, a második biztat, a harmadik ád s a három együttvére boldoggá tesz.

Jöjj hát te hitre, reményesre és szeretetre oktató enyhe tavasz. Fényes ározod régen várjuk s most, hogy előtűl forró szíved köztünk. Alakíts át bennünket a vidám sugaradból küldött egy keveset a mi szívünkre, hogy legyen abban szín és melegség, mert az élet küzdelmére szívünk hévét lehűtik és mint a nagy természetnek az ébredés, úgy nekünk is jólesik a friss tavaszi levegő enyhe melege, színe és illata.

Es az ébredő szent természet látára emeljük fel szemünket a Mindenhatóhoz, ki a csillagok helyeiket a tavaszi nap vidám sugarával és a természet ébredésével megtanít bennünket hinni az örökben, a halhatatlanságban.

Hírek egyes városokból.

— Sopron városnak Töpler Kálmán polgármester elnöksége alatt tartott csütörtöki közgyűlésén egyhangúlag elhatározták, hogy a Wekerle kormányt ösztölik. A tanács azo jelenséget, hogy a városnak a közgyűlési határozat értelmében eddig visszatartott adóját a változott politikai viszonyokra való tekintettel az adóhivataltak befutára, előzenészi tudomásul vették.

— Kecskemét th. város bizottságának csütörtöki rendes havi közgyűlésén tudomásul vették az új kormány tagjának kinevezéséről szóló miniszterelnöki rendeletet, továbbá Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter értesítését kinevezetéséről, valamint Guliber Gyula főispánú törzest kinevezéséről szóló miniszterelnöki rendeletet. Ezenk vírá adókat alkalmat az úles további esetében a városi tisztviselői drágasági pótlék iránti kérvényre, melyet a közgyűlés nagy többséggel elvetett. Kiküldött azonban egy három tagú bizottságot, hogy a folyamodó tisztviselő család és egyonni állapotai pehatója ki. A tisztviselő még a delután folyamán irásban beragasztették, hogy az íly módon, mintegy alamszakként nyújtott drágasági pótlékot nem fogadják el.

— A szentmármegyei főispán beiktatása. Nagy-Károlyból táviratozták: Dr. Fehyus Árpád újonnan kinevezett főispán a megye május 8-án iktatja be. Szentmármegye körponti választási a képviselőválasztások határidejét május 5-ára tűzte ki.

— Szabadka. A városi közgyűlés a miniszterium összes tagjait dispolgárrá választotta. Az okleveleket monstra küldöttség vied Budapestre. Miközben Samu indíványára feliratot intéztek a kormányhoz a soproni honvédségekbe, növekedéiken visszavételért. A város a Kossuth-szoborra 40.000 korona, szavazott meg és e célra évenként 4000 koronát állítanak be a költségvetésbe. Vegül a közgyűlés elhatározta, hogy a kereskedelmi miniszterhez új időzhöz végt. küldötteset meneszti.

Hírek.

— Esküvő. Domahidy Eleonór, Debreczen sz. kir. város és Hajdu vármegye volt főispánja, domahidai nagybirtokos április hó 30-án nőül vette néhai báró Perényi Péter leányát Holént. Sok boldogságot kívánunk a megköltött frigyhez.

— Miniszteri biztos. A debreczeni felső kereskedelmi iskolához az idei érettségi vizsgálatokhoz a jogokataiai kormány Szabó Sándor dr. a sarospataki közoktatási tanácsát küldte ki.

— Vég Gyula főkapitány visszahelyezése. A belügyminiszter a következő leiratot intézte Debreczen sz. kir. város polgármesteréhez: „Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága fogyelemi választmányja 1906. évi márczius hó 5-én tartott ülésében 141. sz. a hozott határozatát, mely szerint a Vég Gyula rendőrfőkapitány ellen az 1886. évi XXIII. t. cz. 1. §-ának a pontjában utköző fogyelemi vétség miatt foganatba tett fogyelemi eljárás abbahagyását mondja ki, tudomásul vévén, az erre vonatkozó iratok csatolása mellett assal értesítem, hogy nevezett főkapitány az 1886. évi XXIII. t. cz. 15. §-a értelmében a fogyelemi határozat jogerőre emelkedése után állásúba visszahelyezendő.

A polgármester a miniszteri leiratra a következő határozatot hozta:

„Emlé miniszteri határozat s abban felhívott 1886. évi XXIII. t. cz. 15. §-a alapján s arra tekintettel, hogy a közigazgatási bizottságnak a belügyminiszter új által tudomásul vett határozata felbbevöz nem lett és így az már jogerőnek tekintendő, de más felől arra tekintettel, hogy Vég Gyula rendőrfőkapitány ur időközben nyugdíjaztatással közte ugyan, — de nyugdíjaztatása iránti 2569/1906 sz. alatti beadvány kérése még elintézve nem lett s elintézhető a fogyelemi eljárás miatt nem is volt, ezennel elrendelem, hogy Vég Gyula rendőrfőkapitány ur rendőrfőkapitányi állásába, amelyben 1906. január 4-én a kir. belügyminiszteri 680/1906 III. a számú rendelettel felfüggesztett lett — azonnal visszahelyeztessék s ehhez képest neki a most dr. Boldisár Kálmán rendőrfőkapitány helyettes vezetése alatt levő hivatal, a most nevezett helyettes rendőrfőkapitány irtól átvételtől, azonnal lejárattal mellett átadassék, joga és kötelessége lévén Vég Gyula rendőrfőkapitány urnak ama hivataláról jogokat az átadástól fogva gyakorolni és kötelességeit teljesíteni. Az átvétel és átadás eszközölésére Vecsey Imre főjegyző urat bizom meg.”

Az átvétel és átadás már meg is történt és Vég Gyula főkapitány újból elfoglalta hivatalát. A belügyminiszter határozata az egész városban meggyűvást keltett.

— Debreczen multjából. Lapunk felőlös szerkesztője: Kunca Ákos th. tanácsos, Debreczen multjából mintegy százötven tárcsát irt a budapesti lapokban. A tárcsák történelmi magva régi iratokból van kibongósítva. Ezen tárcsacikkkel közli mintegy ötven legközelebb külön könyvben is meg fog jelenni, melyre már most is felhívjuk olvasóink figyelmét.

— Az éneklő madarak védelme. Csunya szokása a ki nem oktatott gyerekeknek és lelketlen dologkerülőeknek az éneklő madarak elfogdosása és tojásaik elszedése. Most is egész vadászeszapatok indulnak az erdő alusainak elmulasztására. A városi tanács már intézkedést az éneklőmadarak védelme érdekében és mi hisszük, hogy egy pár szigorú büntetés elveszi a madárrablók kedvét.

— **Rendőrségünk figyelmébe.** Több alkalommal felszólaltunk már az ellen, hogy aszfaltjáróinkon napról-napra nagyobb és nagyobb rendetlenégek fordulnak elő. Különösen ünnep- és vasárnapokon nem mehet a jobb értezt ember megbotránkozás nélkül a piac-utcazi gyalogjárón. Káromkodás, átkozódás, fil- és illemszerű trágár beszédek, taszítás, lökdösődés — ez az utca képe. Ha rendőrségünk szigorúan járna el az utca személtépe ellen, ez a gyalogtárs állapot bizonyára megszűnnék.

— **Étkelen por a Nagyerdőn.** A Simonyi uton, de különösen a nagyerdői nyaralók előtt a tavaszi szél ismét portengelt ver fel. Tudunkkal az utak öntözése el van rendelve, amelyet fogyanatosítanak is, de bizony a vízből kevés jut a Nagyerdőre. (Beküldetett.)

— **A Hortobágy hasznosításának kezdése.** A Hortobágy hasznosításának ügyében napról-napra érkeznék nagy városunk polgármesteréhez, mint lapunk szerkesztőségéhez tudakozó levelek. *Lyka Emil* ur, budapesti lakos május 2-iki keletkezéssel ebben az ügyben ismét felkereste magánlevélben a polgármestert. A levél így hangzik:

»Nagyságos Polgármester ur!

A csunya csetapaté hála a jó Istennek füstbe ment.

A képviselőválasztás is be van tejezve. Kezdődik Isten nevében a munka korszaka a Hortobágyi pusztának 28,000 holdjára egy konzorciumot hoztam össze bérlo gyuant. Tisztelettel kérdem jöhetünk-e ajánlattal? Érett-e már a kérdés és hogy előbbre viszi-e egy bántapnzellel megerősített ajánlat a bérbeadás kérdését?

Nagyon kérem csak egy pár sort legyen kegyes válaszolni. Kiváló tisztelettel Budapest, 1906 május 2. *Lyka Emil*».

Mindenesetre azt bizonyítja ez a levél, hogy nagy az érdeklődés a Hortobágy hasznosítása iránt. Azt hisszük, hogy most már ez a stagnáló kérdés ismét aktuális lesz és így bátran a bántapnzés ajánlat elfogadható volna oly feltétellel, hogy az egy évig kötelezi az ajánlattevőket, a város ellenben nem annak elfogadása.

— **A városi muzeumból.** Városi muzeumnak napról-napra gyarapodik szebbnél-szebb tárgyakkal. És ez nagyon helyes, mert míg a múlt emlékei közközen könnyen elkallódnak, addig a mintaszertű órák alatt megmaradnak a jelen és jövő nemzedék okulására, ismereteinek bővítésére. Mivel pedig a felkeltett érdeklődés kétségkívül fokozódni fog és maholnap a muzeum helyisége megtekintéskesebbnél értékesebb tárgyakkal, jó lesz gondoskodni a kulturpalota mielőbb való felépítéséről. A március hónap 25-ikétől küldött muzeumi tárgyak kimutatását lapunk legközelebbi számában hozni fogjuk.

— **A tisztviselői szabadság.** Kovács József polgármester most bocsoztotta ki az ivet, melyre a tisztviselők bejegyzék szabadság idejüket. Az óhajítások a lehetőségig figyelembe lesznek véve úgy azonban, hogy ez általa város és a nagy község érdekei ne szenvedjenek.

— **A Piacz-utcáról.** A városi tanács igen helyes intézkedésre a cselődvásár a Széchenyi-utca végére helyeztetett. Nagyon üdvös volna még az alkuszok és öszeresek ki telepítése a Tisza-ház szögletéről; esetleg a Bádogos-utca végére, vagy a Degenfeld-térre.

— **Tolvajlás a Guton.** Szűcs Kálmán városi erdész guta lakásán tolvajok jártak a napokban. Feltörték s pin-czét, néhány hordó bort elvittek, a többit pedig elfojtatták. A csendőrség már nyomában van a tolvajoknak.

— **Bocskay emléke.** A debreczeni református főgimnáziumi önképző-kör, a főgimnáziumi zenekör és a vegyeskar közreműködésével, e hó 6-án, vasárnap délután 5 órakor, a főiskola dísztermében, részben a főgimnáziumi zászloalap, részben az önképzőköri olvasó javára Bocskay Emlékünnepélyt rendez. Helyárak: Számozott ülőhely 1 kor. Ülőhely 50 fillér. Állóhely 20 fillér.

Az ünnepély műsora a következők:

1. „Jersze emlékezzünk” Farkas Andrásról Karra alkalmazta Káldy Gyula. Előadja a főgimnáziumi vegyeskar.

2. Megnyitó beszéd. Tartja Csűrös Ferenc dr. az Önképzőkör felügyelő tanára.

3. Egyveleg, Doppler Ferenc „Vanda” című régi magyar tárnya dalművéből. Előadja a főgimnáziumi Zenekör.

4. „Bocskay álma”. Pályanyertes költemény; irta: Szabó István 8. o., szavalja: Lovász László 6. o.

5. „Emlékbeszéd”. Tartja: Bánóczy Béla 8. o. az Önképzőkör elnöke.

6. „Örvendő Őrszobát”. Melodráma, irta: Debreczeni István 8. o., zenéjét vonószenegyesre szerző: Nagy Sándor a főgimnáziumi zenekör elnöke. Szavalja S. Szabó Emma ur-leány. Kísérik első hegedűn Nagel Sándor 6. o., mély hegedűn Vértessy István 7. o.; gordonkán Hajdu István 8. o.

7. „Egy mély seb — egy csókért”. Pályanyertes elbeszélés. irta és felolvasza: Szabó István 8. o.

8. „Martinuzzi György halála”. Hegedős ének. Szövegét és dallamát szerző Bodor Aladár. Hegedű kísérettel énekl: Szűcs Kálmán 8. o.

9. „Római dalmok a római ifjúsághoz”. irta. Ábrányi Emil. Szavalja Julow Jenő 6. o.

10. „Rákóczi induló”. Előadja a főgimnáziumi Zenekör. Felhívítások köszönettel fogadtatnak és hirliaplag nyugtáztatnak Jegyek bármikor válthatók a kör pénztárnokánál.

— **A délutáni hivatalos órák eltörlése.** Az elmúlt évben egy mozgalom indult meg a délutáni hivatalos órák eltörlése érdekében. Lapunkban az eszme mellett több cikkely jelent meg, erősen vitatva az egyházban tartandó hivatalos órák hasznos voltát. Tudunkkal a helybeli felsőbb tanintézetek is azon a nézetben vannak, hogy a délutáni tanítás sokkal czélirányosabb. Nem akarjuk ez alkalommal ismételni amaz okokat, melyek a délutáni hivatalos órák megszüntetését javasolják és csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy itt volna az ideje ezen kérdéssel ismét foglalkozni. Ha a város e tekintetben nyilatkoznék, a többi hivatalok és tanintézetek bizonyára alkalmat adnának a város új rendjéhez.

— **A városházáról.** Oláh Károly kulturtanácsos hazakerézvén, úgyosztályra vezetést átvette.

— **Néhány szó Barlangligetről.** Mióta közöltük lapunkban a barlangligeti olcsó nyaraló építkezést, számtalan tudakozó levél érkezett szerkesztőségünkhez, melyekre külön-külön nem felelhetünk levélben, hanem felelős szerkesztőnk szívesen szolgál mindennemű felvilágosítással. Miután Barlangligeten az építkezés rendkívül olcsó, nem is csodálkozunk, ha többen ott villaépítést terveznek. Barlangligetnek pompás ózondus levegője, őt fenyeves, gondos igazgatása, jó ellátása közméretű dolog. A fűrdő-igazgatóság mindent megtesz a fűrdő vendégek kényelmére és szórakozására. Ismételtlen ajánljuk e kedves vidéket olvasóink megérdemelt figyelmébe.

— **Gyáralapítási tervek.** A változott politikai viszonyok hovatovább megtermik a magyar közgazdaság feletti szükséges konszolidálódást is. Egyre érkeznek hírek gyáralapítási tervekről, amely tervek nem fognak sokáig tervek maradni, hanem mielőbb valósággá is válnak. Így minket közelről érdeklő hírt veszünk Bécshől, arról, hogy új vashámorok és vasgyárak szaporítása van terve véve

nálunk, tekintettel a várható beruházási munkálatok és magányosok nagyobb igényei következtében is beálló emelkedő szükségletére.

Kassán meg új szövőkikészítőgyárat akarnak létesíteni francia gyárosok, akik most Moly Ferencz ipari szakiskolai igazgató, miniszteri kiküldött vezetésével Kassán jártak. A gyárosok hatmillió korona tökével szövőkikészítőgyárat akarnak létesíteni, amely 1400 munkást foglalkoztatna. Alkalmos tolket keresetek és anyagi támogatást kértek a várostól.

— A válság megnehezítése Amerikában. Amerikában egyebet sem tesznek mostanság az emberek, mint a válság megnehezítése siránkoznak. Az Egyesült Államok legfőbb törvényszéke ugyanis egy döntvényt hozott, amely valósággal lehetetlenné teszi a válást. A törvényszék, tekintettel az utóbi időkbén nagyon felszaporodott válóperekre, kimondotta, hogy az Unio egyetlen államának sincsen jogában a házasságokat elválasztani, hacsak az egyik lakik abban az államban, amelyben az elváltást kérelmezik. E határozat ellen, amely visszaható erővel bír, nincsen fellebbezés. Ez azután a legnagyobb zavart fogja előidézni nemcsak amerikai, hanem angol családok körében is, mert Angliából is nagyon sok válni akaró házaspár ment Dakotába vagy Rhode-Islandra, ahol az elválasztást nagyon egyszerűen eszközölték. Az új határozat a fogas jogi kérdések egész tömegét veti felszínre. Így például: Ha egy férfi évekkal ezelőtt elvált a nejétől oly államban, amelynek polgárjogait egyikük sem bírta és azután újra meg-nősült, most a határozat értelmében tulajdonképpen bigámia-ban él; mert az elválasztás törvénytelen volt. A második házasságból származott gyermekek szintén törvénytelenek. Ily váratlanul törvénytelen gyermek hozzávetőlegesen számítás szerint körülbelül 20 ezer lesz az Egyesült Államokban. He pedig egy asszony vált el a főt leirt módon, férje beelvezése nélkül, egy határozat visszaható erejénél fogva még mindig törvényes felesége első férjének, ha időközben esetleg újra férhez ment volna. Az egyedüli út, amely ebből a bonyadalomból kivezet, az újra való elválasztás és azután a meginti egybekeelés. A határozat persze az örökösödési kérdések egész légijótát is felszínre veti. Biztosra veszik, hogy nemskára sok előkelő amerikai és angliai családot érdeklő és esetleg kompromittáló örökösödési per fog keletkezni.

— Mintakenderyár és kenderkészítő szakiskola. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a Bácskában, ahol a kendertermelés oly nagyon fellendült az utolsó időben, mintakenderyár és kenderkészítő iskolát állít, ez az iskola a szakértő előmunkásokat, a községi ázatók részére szükséges szakmunkásokat fogja képezni.

— Április hó 15-én megnyitja a nagyerdei gyógyfürdő. Hányan vannak városunkban is, akik elmennek hidegvíz kurára messze idegenbe, tengerentől áldozva, holott a hidegvízgyógyimódot ép úgy használhatják a Nagyerdőn, hol a vízgőzgyógyimódot minden modern eszköze, a fürdőbérli elismert szaktudományja, lelkiismeretes gyógykezelése rendelkezésükre áll. A fürdőbérli Balkányi Ede dr. főorvos a legnagyobb áldozatokkal járja fenn a fürdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern hygiene minden eszközzel és oly olcsó áron kuralthatja magát mindenki, mint sehol a világon. A víz alkalmazása gyógycelokra, hőmérések, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatosságot enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknek eredményel alkalmazhatjuk. Általában a vízgőzgyóimódot edzőleg, éltetőleg és erősítőleg hat. Az anyagcsere fokozódása, az idegrendszernek kedvező befolyásoltatása által a beteg szerveknek megváltozott működésük idéztetik elő. Sem fiatalja, sem örege nem zárando ki a hidegvízgyóimódot alól. A fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyatló erőket felélelenti és a lassan működő szerveket felrészíti. Eredményel alkalmazható tehát a vízgőzgyóimódot és annak különféle alakja: 1. Súlyos betegségek utáni egygyógyimódesnél. 2. Erősödési és edzési szempontból, a légzőszerveknek hurtor állapotra való hajlamánál. 3. Táplálkozási zavaroknál, u. m. verszegénység, sápkór, kövérég, közhvény, görvélkyór és czukrozalésnél. 4. Gyomor-, bél- és májbetegségeknel. 5. Vérkeringési zavaroknál, vértululás- és aranyeres bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseinel, a neurastheniánál, ennek sokadala jelenségeinel, a mint: fejförés, szédülés, fejnyomás, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthima, ideges szívbántalmak, a gyomor, bél- és neml szervek neurastheniájánál, hysteriánál, Basedow-féle betegségnél, górcsós és hűdéses állapotoknál. — A nagyerdői hidegvízgyóimóintézet modern és czérszerű berendezése, fekvése és kitűnő puha vize fölötté alkalmas tényező a vizkurának sikeres használatára. Fővárosi szakértő személyzet végzi a teendőkét, az árak mérsékelték. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva férfiaknak: d. e. 9 óráig és d. u. 5—8 óráig; nőeknek: d. e. 9 óratól d. u. 5 óráig. Kiki keresse meg elvesztett egészségét a nagyerdői hidegvízgyóimóintézetben

Villamos csengők, telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legjutányosabban és jótállás mellett eszközi FÖLDVÁRI L. Debreczeni első elektrotechnikai vállalata Kossuth-utca 1. sz. (az udvarban). Villamos felszerelések, zseb-lámpák, kerépkarók és alkatrészek raktára.

Képes árjegyzék ingyen.

Telefon-szám 168.

Uri divat, kalap és fehérnemű üzlet Békés Lajos Debreczen, Piacz-u. 44. dr. Ujfaluassy-ház. Angol női bluzsokat, férfi fehérneműeket és kelenygyeket mérték szerint a legszebb kivitelben készít.

TELEFON 308.

MELOCCO PÉTER

TELEFON 308.

GYÖR. ~ ~ ~ BUDAPEST. ~ ~ ~ DEBRECZEN.

Képviselet: Debreczen és Hajdumegyé részére: LUKÁCS VILMOSNÁL, Hatvan-utca 5.

Márványmozsaiklap.
Műkő- és Czeméntárgyár.
Beton és vasbeton.
Építési vállalat.
Átereszek készítése.

Szabadalmazott géppel gyártott **karmantus** és **csömöszölt** Czemencesövek, Csatornázás.
Beton és Granitto Ferrazo burkoló munkák.

Lukács Vilmosnál kaphatók rendkívül olcsó áron
a JOHN-féle kéménytoldó,
mely minden kémény huzatát megjavítja, füstzaklatást megszüntet.